

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2026

Probă scrisă

LB. ȘI LIT. RROMANI MATERNĂ, LB. ȘI LIT. ROMÂNĂ ȘI UNIV. PT. COPII, MATEMATICĂ,
METODICA PREDĂRII LB. ȘI LIT. RROMANI MATERNE / COM. ÎN LB. RROMANI
MATERNĂ, METODICA PREDĂRII LB. ȘI LIT. ROMÂNE / COM. ÎN LB. ROMÂNĂ / MAT. /
MAT. ȘI EXPL. MED. ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A. Limba și literatură maternă (20 de puncte)

O rromano alfabèto

Şaj te phenes manqe, amala!
Sosθar san loşalo, phrala?
Som jekh čhavo loşalo
Ke žanav o alfabèto rromano!

Žanav rromanes te xramosarav,
Poezie thaj paramića te drabarav!
Gilă, khelimata vi mangimata
Kadala si mirre barvalimata!
(palal o Jonel Kordovan)

1. Ambolden rumunikanes o dino maj opre tèksto!	3 pùntură
2. Nakhaven i sintagma o loşalo phral andar le savorre 8 kèzură, nùmaj ka-o jekhipen!	8 pùntură
3. Nakhaven i kernavni/ o vèrbo phenel ka-o imperfèkto vaxt e indikativone modosqo!	6 pùntură
4. Xramosaren e antonimură e avutne alavenqe: <i>loşalo, kadala, amal</i> .	3 pùntură

B. Limba și literatura română și universală pentru copii (20 de puncte)

Citiți cu atenție textul de mai jos:

Începea să bată vântul. Valurile vesteau acea neliniște, aidoma unei ființe vii, agitate, care așteaptă biciuirea valurilor înaintea furtunii. Bărcile pescărești erau aplecate până la marginea apei. O lumină galben-deschis a trecut iute peste marea purpurie și s-a stins. Farul era aprins. «Haideți», a spus Betty Flanders. Soarele le strălucea în față și poleia cu aur murele mari care tremurau pe gard și pe care Archer încerca să le smulgă când treceau pe lângă ele.

– Nu zăboviți, băieți!... a zis Betty, trăgându-i după ea, privind neliniștită pământul ce se înfățișa atât de sinistru cu scânteieri neașteptate de lumină ale serelor din grădini, cu tonuri schimbătoare și negre pe fondul acestui asfințit orbitor [...].

(Virginia Woolf, Camera lui Jacob)

Scrieți, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la textul de mai sus:

1. Transcrieți, din primul paragraf al textului dat, două cuvinte care conțin câte un hiat.	2 puncte
2. Precizați ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în fragmentul dat: neliniște , iute .	4 puncte
3. Menționați funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența <i>Soarele le strălucea în față și poleia cu aur murele mari...</i>	4 puncte

4. Redactați un eseu de maximum o pagină, în care să argumentați apartenența la *genul liric* a unei *poezii despre copilărie*, incluse în programa de examen. **10 puncte**
În realizarea eseului, veți avea în vedere următoarele repere:
- definirea conceptului de *gen liric*;
 - indicarea a două trăsături specifice *genului liric*, ce se regăsesc într-una dintre *poeziile despre copilărie*, incluse în programa de examen;
 - prezentarea detaliată a uneia dintre trăsăturile precizate, valorificând opera literară selectată;
 - susținerea unei opinii referitoare la mesajul textului literar ales.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru **conținutul** eseului veți primi **8 puncte**, iar pentru **redactarea** acestuia veți primi **2 puncte** (*organizarea ideilor în scris, utilizarea limbii literare* – 1 punct; *corectitudinea ortografiei și a punctuației* – 1 punct).

C. Matematică (20 de puncte)

1. Într-o clasă sunt 32 de elevi. Dacă ar pleca 2 băieți și ar veni 3 fete, atunci o treime din numărul fetelor ar fi cu 5 mai mică decât numărul băieților. Câte fete și câți băieți sunt în clasă?
Rezolvați problema folosind metoda grafică (figurativă). **6 puncte**
2. Un număr natural format din trei cifre se numește *interesant* dacă cifra unităților este egală cu suma dintre cifra sutelor și cifra zecilor.
- a) Verificați dacă suma celor mai mici 3 numere *interesante* este tot un număr *interesant*.
b) Determinați câte numere *interesante* există. **7 puncte**
3. Se consideră pătratul $ABCD$, cu $AB = 4$ cm. Punctul M este mijlocul laturii BC , iar dreapta AM se intersectează cu dreapta DC în punctul E .
- a) Demonstrați că $CE = 4$ cm.
b) Calculați $\frac{A_{\triangle BME}}{A_{ABCD}}$. **7 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Metodica predării limbii și literaturii materne/comunicării în limba maternă în învățământul primar (10 puncte)

Keren jekh **evaluaciaqi** fiša savi šaj te utilizisaren/ labären la ka-e klasa qo kotor *E mamujutne alava/ e antonimură. E alava kaj si len sajekh sënso/ e sinonimură, and-e rromane čhibăqi òra, k-i trinto klăsa!* And-i kadaja evaluaciaqi fiša trebal te aven: 2 obijekitvo itemură, 2 pašobijekitvo itemură vi jekh subijekitvo itemo. **10 pùnkturnă**

E pùnkturnă avena dine kadjal:

- a) Kana respektisaren le itemurenqe tipură. **5 pùnkturnă**
b) Kana le itemuren si len jekh zantrikano/ štincifiko koncinuto/ ander. **2 pùnkturnă**
c) Kana tumaro xramosaripen si lačho: na si kerde gramatikălo, leksikălo vi puntuaciaqe doša. **2 pùnkturnă**
d) Kana avela tumen jekh šukar vi ordonisardo xramosaripen. **1 pùnkto**

B. Metodica predării limbii și literaturii române/comunicării în limba română în învățământul primar (10 puncte)

Competența specifică *Transmiterea de informații orale simple despre persoane, activități din mediul apropiat* face parte din Programa școlară pentru clasa I, *Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba rromani*, aprobată prin OMEN nr. 3418/2013.

- a) Scrieți două exemple de activități de învățare în vederea realizării competenței specifice date. **4 puncte**
b) Exemplificați modul de aplicare a unei metode de evaluare, prin valorificarea unuia dintre exemplele de activități de învățare scrise la subpunctul a). **6 puncte**

C. Metodica predării matematicii/matematicii și explorării mediului în învățământul primar (10 puncte)

Analizați, în 1-2 pagini, problematica *abordărilor didactice interdisciplinare în studiul matematicii* la clasele a III-a și a IV-a, având în vedere următoarele aspecte:

- a) explicarea necesității utilizării abordărilor interdisciplinare în studiul matematicii la clasele a III-a și a IV-a;
- b) prezentarea unei abordări didactice interdisciplinare în cadrul unei activități matematice, la clasa a III-a sau la clasa a IV-a;
- c) corectitudinea și coerența textului redactat;
- d) încadrarea analizei în limita de spațiu precizată.